საქართველოს სოც.-ფედერალისტთა სარევოლუციო პარტია

დრ. მთავარ კომიტეტის ორგანო

კვირა აპრილის 24 1921 წ.

ფასი 100 მანეთი

სოციალისტ-ფედერალისტი

რედაქციის მისამართი:
დამფუძნებელი კრების ქ. № 6
ტელეფონი 12—29

ფურცლები

1.

ჩვენი პოლიტიკა და საქართველოს მომავალი.

მეტად პასუხსაგებ ისტორიულ ხანაში ვცხოვრობთ. თუ საზოგადოდ ფრიად რთულია საერთაშორისო რევოლიუციის რღვევა ძველი წყობილების, ჟღება ახალისა, საქართველოში ეს მომენტი იმიტომ არის კიდევ უფრო რთული, რომ სოციალური ხასიათის კატეგორიებთან ერთვის ეროვნული ინტერესები, ხშირად ისინი ეხლართებიან ერთი მეორეს, ხან კიდევ შორდებიან, ჩაღდება ამ ნიადაგზე ბრძოლა და ამ გვარად მეტად რთული ხდება აფორიაქებულ ცხოვრების დალაგება, მიმდინარე სოციალურ ცხოვრების ქაოსში ისტორიულ მსვლელობის დანახვა და მისთვის ბრძოლა.

საქართველოს სამი მილიონი ხალხის ექვსი მილიონი თვალი შემსცქერის ჩვენს დღევანდელს მუშაობას. ყოველ ჩვენს ნაბიჯს სასტიკად სცხრილავს ხალხის ბასრი თვალები, ისიც ვიცით, რომ თუ ჩვეულებრივს პირობებში ცხოვრების ზედაპირზე მოქმედობს მრავალი ძალა სხვა და სხვა პოლიტიკური პარტიისა, ითიცა ამდენადვე ქსაქსავს ხალხის ყურადღებას, დღეს მთელი ცხოვრების ზედაპირზე აქტიურ მუშაობას ეწევა მხოლოდ ორიოდე პოლიტიკური ჯგუფი, ერის მთელი ყურთა სმენა და თვალთა ხედვა მიპყრობილი აქვს ორიოდე პოლიტიკურ გაზეთს და ამგვარად კიდევ უფრო საპასუხისმგებლო, კიდევ მეტად ძნელი და რთული ხდება ხსენებულ ძალთა მუშაობა.

სერიოზულია მომენტი იმიტომაც, რომ საქართველოს სოციალური სხეული აღარ წარმოადგენს ერთს მთლიანს ორგანიზმს. ჩვენი სხეული დიფერენციაციის ტალღამ საგრძნობლად დასერა, ცხოვრების სხვადასხვაობაში მეტი სხვაობა, მეტი დანაწილება, მეტი დალაგებული ინტერესებია და დღეს ჩვენ გვიწევს ბევრი ამ დანაწილების დათრგუნვა, ბევრი ამ ინტერესის წაღეკვა, ბევრი ჯგუფის გადათელვა და საკუთარი სიტყვის, საკუთარი გრძნობით ისტორიული გზის გაკაფვა. აი სწორედ ეს გარემოება იწვევს იმ დიდს განგაშს, რომელიც ჩვენს ირგვლივ ამ ჟამად სწარმოებს. ჩვენ ყველაფერი ვიცით: ბუტოდაფეზე გატანილი ჩვენი აზრები, მრავალი ბომბით დადგმული ჩვენი მიზნების გასაკრავად, ქუჩის მითქმა-მოთქმა და კულუარების ლაქლაქს ხომ დასასრული აღარ აქვს... დიახ, ყოველივე ეს ჩვენ ძალიან კარგად ვიცით, მაგრამ ჩვენი ვალია ამ ვეებერთელა ქაოსს ერთხელაც არის დავშორდეთ, ბაყაყების ყაყანს გზა დაუთმოთ, ისევ მძლავრი ცხოვრების აჩქარებულ მაჯისცემას დავაკვირდეთ და ხალხს მტკიცედ უთხრათ: აი, თქვენი გზა, აიღეთ ხელში საკუთარი იარაღი და მიემართეთ გარკვეული, აი ჩვენ მიერ გაკვეთილი ძიმართულებით.

ჩვენს წინაშე ორი მომენტი არსებობს: ერთია ყოველ დღიური, მეორეა მიზნებრივი, ისტორიული. დიდმნიშვნელოვანია ერთი, კიდევ მეტად ძკირფასია მეორე. პოლიტიკური პარტიის მოვალეობაა გაარკვიოს ეს მომენტები და სხარტად, მეცნიერულის სიწორით გამოკვეთოს მისი სახეები.

გავხსნათ ეს მომენტები. ყოველდღიური მომენტი გახლავთ ცხოვრების პირობათა ის ქსელი, რომელიც თავისთავად მახინჯი, ტლახქი, მიულებელი და შესაცვლელია; მიზნებრივ-ისტორიულია ის დიადი წყობილება, რომელიც უნდა ჩამოყალიბდეს ჩვენი სურვილების მიხედვით, მაგრამ საითკენაც მიგვაქანებს ცხოვრების იდუმალი მსვლელობა.

აი ეს ორი მომენტი დღეს სავალდებულოა ყოველი ცოცხალი პარტიისათვის, სავსებით გარკვეული უნდა იყოს ხასიათი თავისი მუშაობისა, ბრძოლებისა და საორგანიზაციო სტრუქტურისა.

ქართული თანამედროვე აზროვნება დღეს შებოჭილია მხოლოდ პირველი მომენტის შეგნებით. მეტად რთულმა, მეტად გავლენიანმა, ძალიან საგრძნობმა და დკივილებიანმა მიმდინარე ცხოვრების სუსხმა სავსებით დაიმორჩილა ხალხის ფართო მასსის საზოგადოებრივი ყნოსვა, პოლიტიკური პარტიების სულის სწრაფვანი და ისინი ვეღარ ახერხებენ ამოძვრენ ამ ყოველდღიურ გაჭირვების ნაოჭიდან და გადახედონ იმ მთავარ ხაზებს, რომელსაც პარტია უნდა ემსახურებოდეს. ამ ჟამად ჩვენ ვხედავთ პოლიტიკურ პარტიების სრულს დაცემას, მისი აზროვნების გამარტივებას, საბრალო საიჯახო ინტერესებით შეფარგვლას დიდი ისტორიული საკითხებისა.

ჩვენი დღევანდელი მოემდება სავსებით უნდა შეუფარდოთ არა მარტო იმას თუ ჩვენ რა გვსურს, რა დიადი მიზნები გვაქვს, არამედ ანგარიში გაუწიოთ ყოველდღიურ ცხოვრების სიმძიმეს, სასტიკად ვებრძოლოთ დღიურ სიმახინჯეს, გავწმინდოთ ნარ-ეკლით დაფენილი გზები და ვიყვანოთ გაუნათლოთ ის ბრწყინვალე მომავალი, რომელიც მას მოელის დიდი თანამედროვე ბრძოლების შემდეგ.

არსებულ პარტიებს აბრმავებს პირველი, ის კარგავს მომავლის იმედს. ბრწყინვალე მიზნები შავით ისახება და მთავარი მიზნებრივი პოლიტიკაც შავად ხდება, ჩვენ ვერ მივყვებით ამ კონტრ-რევოლიუციონური „მეჩხანინას" და გვწამს—მომავალი ჩვენია.

ბოლოდ მოკლე ჩვენს ყოველდღიურ მუშაობას: ჩვენ აქ საქართველოს სასიცოცხლო „ინტერესების სადარაჯოზე ვდგევართ და ყოველი წვრილმანი, ყოველი დიდი დღიური საკითხი ჩვენი ბრძოლის მიზანია საქართველოს სასარგებლოდ რომ გადავჭრათ. ამ შემთხვევაში ჩვენ არ ვხელმძღვანელობთ პარტიული ინტერესებით, არა, აქ ჩვენ ვიცავთ მთელი ერის ინტერესებს, ვიცავთ მენშევიკს, ბოლშევიკს, ესერს, ნაციონალ დემოკრატს, ყველას თავისი ქერძო ოჯახობრივი მდგომარეობის თვალსაზრისით და არა როგორც პოლიტიკურ კატეგორიებს.

ვიცავთ არა მარტო პირებს, ჯგუფებს, არამედ საგნებრივ ორგანიზაციებს, დაწესებულებებს. ამ ნაირად ჩვენი ბრძოლის ასპარეზი ძალიან ფართოა—მიწა, მთა, ველი, ჩვენი საამო ჰავა, მთელი გეოგრაფია, ტოპოგრაფია, დემოგრაფია, ჯარი, სამხედრო, გზა, ერთი სიტყვით ყველაფერი რითაც სცოცხლობს და სულდგმულობს საქართველო, ქართველი ხალხი, მისი სკეთე და მისთვის ბრძოლა—დღიური საკითხებია ჩვენი პარტიისათვის.

გავათავოთ ამ მხრივ მსჯელობა. მეორე მომენტია რთული, საძიებელი, ისტორიული, მიზნებრივი. რა სახე უნდა მიეცეს საქართველოს? საით უნდა წავიდეთ? რა ვაკეთოთ, ვისთან, სად?—აი კითხვები. აქ იბადება ორიენტაციის საკითხი, აქ იშლება რევოლიუციის პრობლემა, აქ ჩნდება მარადიული ზღუდენი ჩვენი ერის და კაცობრიობის მომავლისა. აშკარაა, ეს მთავარი მომენტი პარტიის შემოქმედებისა გავლენას ახდენს ყოველდღიურ ბრძოლის ეტაპებზე, ახასიათებს მას, ერთგვარ ტონს აძლევს, მაგრამ ბოლოსა და ბოლოს ჩვენთვის აშკარა ეს მთავარი მომენტი უნდა იყოს, ვინაიდან დღიური პირვარმი წივილ-კივილით ჩაბარდება ისტორიას, ხოლო ამ პირ-ვარამს მოსდევს ის ახალი ცხოვრება, რომელიც ათ და ოც წლობით დამკვიდრდება და მყუდრო ცხოვრების შექმნით დიდი ხნით დაიმორჩილებს ჩვენს ნებისყოფას, მთელს ჩვენს მუშაობას.

ჩვენ ეს მთავარი გვაინტერესებს აქ. სად უნდა ვიყოთ ჩვენ, რომელი ორიენტაცია მივიღოთ, რისთვის ვიბრძოლოთ?

ჩვენში ერთს ტრაფარეტად გადაქცეულ დებულებას აქვს დიდი გასავალი: გარდამავალ ხანაში ვცხოვრობთ. მაგრამ ამ წინადადებას ერთხელაც არ დავკვირვებივართ, არ შეგვისწავლია იგი, არ მიგვიღია ლოღიკური დასკვნები.

დიახ, ჩვენ გარდამავალის ხანაში ვცხოვრობთ. ეს იმას ნიშნავს, რომ მიმდინარე ციებ-ცხელება მართლა მიმდინარე—წარმავალია, მას ურავი ცუდი ხასიათი აქვს, მაგრამ ეს პერიოდი არას შემთხვევაში არ არის დამახასიათებელი და გამრკვევი მოქმავლი მახლობელი ჩვენი ცხოვრებისა.

თუ ეს ხანა გარდამავალია, საით გადავდივართ? ჩვენ უნდა გამოვარკვიოთ ეს საკითხი—საით მივდივართ, კაპიტალიზმისაკენ თუ სოციალიზმისაკენ, რეაქციისაკენ თუ რევოლიუციისაკენ, ანტანტისაკენ თუ რუსეთისაკენ, ლონდონისაკენ თუ მოსკოვისაკენ?

ჩვენს საზოგადოებაში ეს ძირითადი საკითხი სრულიად აირია ამ ბოლო დროს. აქ გრძნობა გამეფდა პოლიტიკური ალღოს მაგიერ, რევოლიუციის ფრონტის ზეგავლენა თითქმის არავის არაფერს სჯერა, ბევრისთვის საკითხი გაირკვეულია ანტანტის სასარგებლოდ და მთელს მის მოლოდინსაც ანტანტურ ევროპისაკენ ლტოლვა შეადგენს.

დავივიწყოთ მწველი გრძნობები, უკუვაგდოთ დავფიქროთ არსებული გარემოება, წივილ-კივილი და გადავშალოთ ისტორიული ცხოვრების ისტორიული ფაქტები.

თედო ღლონტი.

სამე რკინის გზა

რკინის გზის საკითხი დიდ მითქმა მოთქმას იწვევს საზოგადოებაში. ეს ბუნებრივიცაა. რკინის გზა ხერხემალია სახელმწიფოს მისი მართველობის საქმე ერთერთი მომენტია მთელი ქართველობის სუვერენიტეტის და როდესაც ასეთი დიდი საკითხი ისმება და იქნება კიდეც ახაზდეულად ეს გაუგებრობას იწვევს. ამისათვის რკინის გზის სამართველოში წავედი იმ პირობების გასაცნობად, რომლის ნიადაგზე მოხდა რკინის გზების გაერთიანება. შესვლისთანავე შევამჩნიე სავსებით სურათი. ერთის მხრივ დაღვრემილი ფერმიხდილი, სასოწარკვეთილებაში მყოფი ხალხი ჩუმად მიდი-მოდიოდა ან აქ იქ ჯგუფ-ჯგუფად იდგა და დაბალის ხმით თითქმის ჩურჩულით ლაპარაკობდა. მელოტიანი სიჩუმეს მეორეს მხრივ არღვევდნენ რამოდენიმე გახარებული ადამიანი—არა ქართველი. ისინი გაბრწყინებული სახით ეგებებოდნენ ერთი მეორეს, ხმა მაღლა ლაპარაკობდნენ.

წინედაც ვყოფილვარ რკინის გზის სამართველოში, მაგრამ ეხლა სხვა სურათია. მაშინ იქ ქართველობა მუშაობდა, ის ქართველობა დღეს კარიდორში სდგას და კაბინეტებში არა ქართველი ხალხია—რუსები, სომხები და სხ.

პირობების ტექსტი არც სამმართველოში აღმოჩნდა. საინტერესოა მისი გამოქვეყნება მალე შეიძლებოდეს, რომ საზოგადოებრივი აზროვნებაში ერთგვარი დამშვიდება შეიტანოს, სამაგიეროთ გავეცანი შტატს ახალ მოსამსახურეებისას და მხოლოდ მაშინ გავიგე რად სტიროდნენ ქართველი რკინის გზელები: თითო ოროლა ქართველის მეტი თითქმის ყველა მთავარ თანამდებობაზე დანიშნულია არა ქართველები.

ეს თავისთავად კიდევ არაფერია, საქმისთვის გამოსადეგს ჩვენ მივიღებთ ყველა ეროვნების წარმომადგენელს იმ აუცილებელ პირობით, რომ ადმინისტრაციის ენა და მთელი სახე ქართული იქნება. ჩემი ყურადღება სხვა რამემ მიიპყრო: შტატს ამტკიცებდა არა საქართველოს ნარკომი ან რევკომი, არამედ რუსეთის რკინის გზის კომისარის მოადგილე ფომინი. ჩვენ ვერ გავიგეთ ვერაფერი ფუნქციათა ასეთი აღრევისა.

ეს შემთხვევა დიდ ალიაქოთს იწვევს რკინის გზის მუშა მოსამსახურეებში. მართლაც, რა უფლებით ერევა ამხანაგი ფომინი საქართველოს რკინის გზის საქმეებში? იქნება ფომინს გონია რომ ამის უფლება მიილო იმ ფაქტით, რომ შეიქმნა გაერთიანებული რკინის გზის მართველობა? მაგრამ მაშინ ხომ ცხადია, რომ გაერთიანება მარტო ტეხნიკური ხასიათის არაა, არამედ გაცილებით მეტს გულისხმობს. თუ საკითხს გავიგებთ ფომინის პირველ ნაბიჯების მიხედვით მაშინ რკინის გზის გაერთიანება მარტო ამიერ კავკასიის გზების ტეხნიკური გაერთიანება კი არაა, არამედ ახალი უფლებრივი მდგომარეობის შექმნაა, კონსტიტუციის საკითხის გადაჭრაა. ასეთი კონსტიტუციის ძალით უეჭველია რუსეთის რკინისგზის ბატონპატრონი, რადგან ამის გარეშე რუსეთის ნარკომპუტის მოადგილეს ფომინს ჩვენს გზასთან ხელი არ ექნებოდა.

აუცილებლად გამოქვეყნებულ იქნას შეთანხმების ტექსტი, რადგან წინააღმდეგ შემთხვევაში დიდს გაუგებრობას აქვს ადგილი და შესაძლოა ეს ტექსტი თვით კონტრაგენტებს სხვა და სხვად ესმოდეს.

გზების გაერთიანება ფედერალურ კონსტიტუციის ერთ ერთი ნიშანია ამიტომაც ეს საკითხი უნდა დაისვას ქართველ მშრომელ მასის სუვერენულ ორგანოების თანხმად. საქართველოს პოლიტიკურ ცხოვრების ფორმები მხოლოდ და მხოლოდ საქართველოს საბჭოებმა უნდა გასჭრან ჩვენ სხვა და სხვა ფორმების მისაღებად მივიჩნევთ, როდესაც ამაზე მსჯელობას ვიქონიებთ საქართველოს სუვერენულ ორგანოებში.

ამ გზის გარდა ჩვენთვის და მთელი ქართველი ხალხისთვის სხვა გზა მიუღებელია. ჩვენ მივიღეთ უყოყმანოთ საბჭოთა სისტემა, რადგან გვწამს, რომ ქართველ მშრომელთა ეროვნულ სუვერენობის და პოლიტიკურ ბატონობის განსამტკიცებლად ეს ხამდვილი გზაა. მაგრამ თუ ისეთი ძირითადი საკონსტიტუციო საკითხები, როგორიცაა რკინის გზის გაერთიანება, ქართველ მშრომელთა დაუკითხავად გარდაწყდა, მაშინ საქართველოს საბჭოთა სისტემას საფუძველი ეცლება და ნაცვლად ქართველ მშრომელთა დიქტატურისა საქართველოში მივიღებთ მხოლოდ უცხო ელემენტების დიქტატურას საქართველოზე. მართალია, დღეს გარდამავალი ხანაა. ჯერ მუშათა საბჭოები არა გვაქვს და მთელი ძალა-უფლება დროებითი ორგანოების ხელშია, მაგრამ სწორედ ეს გვავალებს ძირითადი საკითხების გადაჭრას მოვერიდოთ. წინააღმდეგ შემთხვევაში გასავალს მოიპოვებენ უზურპატორები, რასაც ხალხი ვერ შეურიგდება.

ასეთი მეტად გაურკვეველი მდგომარეობაა ჩვენში. ასეთი გაურკვევლობა უნდა მოისპოს. ქართველ ხალხს ერთი შეურყეველი მიზანი აქვს—დაცვა ეროვნულ დამოუკიდებლობის. ყველაფერი, რაც ამ დამოუკიდებლობას ეხებება, ხალხში ნერვიულობას იწვევს და ეს გაგრძელდება მანამდე ვიდრე მისი თავისუფლება ყოველ ორაზროვნების გარეშე უზრუნველყოფილი არ იქნება.

შ. ნუცუბიძე.

ხელოვანთა სასახლეში

საკითხი ქართულ კულტურასთან ერთ დროად დაკავშირებული, ამიტომ ხელოვანთა სასახლის კულუარებიდან მე მიხდა ბასი პრესაში გადავიტანო.

ქართული პრესის ქრონიკაში მცირე ცნობა იყო. „ტფილისში, ხელოვანთა სასახლეში არსდება პოეზიის აკადემია".

საქართველოში თითქმის ყველაფერი „ექსპრომტად" არსდება და ისევე თავდება, რადგანაც ქართულ კულტურულ საქმიანობას უცნესად ისეთი ხალხი უდგას სათავეში, რომელსაც მაგრად არ უდგია ფეხი მიწაზე.

რას ნიშნავს ეს აკადემია?

ან როგორ შეიძლება აკადემია დაარსონ არა აკადემიკოსებმა. ან რას ნიშნავს პოეზიის აკადემია. პოეზია და აკადემია, ეს ორი ცნება კონტრადიქტორულად არიან ერთი მეორესთან გახლეჩილი.

თუ თქვენ გაინტერესებთ პოეზიის თეორიის მეტრიკის შესწავლა და ამისთვის თქვენ წრეში ისეთი ძომხადებული წევრები მოგეპოვებათ, საქართველოს თავისი აკადემია, თავისი უნივერსიტეტი აქვს და კეთილ ინებეთ და ამ უნივერსიტეტში თქვენი შრომის უნარი გამოიჩინეთ და საშუალება გექნებათ მეტრიკაზე იკითხოთ და ისმინოთ. (თუ თქვენ ფიქრობთ, რომ მეტრიკას, ესთეტიკას და პოეტიკას პრაქტიკული შედეგებისთვის სწავლობენ (sic!).

გვეუბნებიან სიტყვა აკადემია ჩვენ პლატონის ანალოგიით ვიხმარეთო.

თვით პლატონისეულ გაგებითაც რომ ვიხმაროთ ცნება აკადემიისა სრულიად ეწინააღმდეგება ცნებას პოეზიისას, როგორც მოგეხსენებათ, პლატონი პოეტს იდეალურ რესპუბლიკიდანაც უნდოდა გაეძევებია, არამც თუ აკადემიიდან.

თუ თქვენ საფრანგეთის აკადემიას გულისხმობთ, იმ აკადემიას მარტო პოეზიის თეორეთიული კვლევა კი არა აქვს მიზნად.

მე ვკითხე ერთ ერთ ინიციატორთაგანს რა მიზანი უნდა ექნეს ამ „აკადემიას"?

—მიზანი—პროფესიონალი მწერლების აღზრდა. ეს აბსურდული მიზანია.

პროფესიონალი მწერალი ეს ანომალიაა დღევანდელი ევროპიული ცივილიზაციის წრეში.

ევროპაში ეს შესაძლებელი იყო, რადგანაც ამ პროფესიონალ მწერალს, მხატვარსა და მემუსიკეს არჩენდა საკუთრების ტრამ ციების მქონე ბურჟუაზია, რომელსაც დროც ბევრი ჰქონდა და ფულიც.

ამ ცივილიზაციის ნასუფრალზე თავს იქცევს დღემდის მწერლების ერთი ნაწილი, უკანასკნელი ომების და რევოლიუციების წყალობით ეს ხნი...

ერი, მდიდარი, კულტურული ბურჟუაზია განადგურდა.

შესაძლებელია ამ მოკლე ხანში ევროპაში დაისვას საკითხი როგორ ირჩინონ პროფესიონალმა მწერლებმა თავი. დამარცხებულ ქვეყნებში ეს საკითხი აღარაა.

ინგრევა ძველი კულტურ ტრადიციები, ირღვევა ძველი საზოგადოება.

მე არ ვფიქრობ რომ მარტო ბურჟუაზიას შეეძლოს მეცენანტობა და ხელოვნების კულტის თაყვანისცემა.

ბურჟუაზიას ეს შეეძლო, რადგან ევროპაში ბურჟუაზია მე-12 საუკუნიდან (ზოგან უფრო ადრე) ითვლის თავის ანალებს. ამ კლასს დიდი ტრადიციები აქვს. ეკონომიურმა უზრუნველყოფამ მას მიანიჭა დიდი თავისუფალი დრო, რომელსაც იგი ხელოვნურ სუარეებზე, სამხატვრო გალერეებში და მხატვრების ატელიეში ატარებდა.

ამგვარად მას გავლილი ჰქონდა ერთგვარი კულტურული შკოლა.

დღევანდელი ქალაქის ახალი საზოგადოება შესდგება ღარიბ გონებით მომუშავეებიდან (რასაც ჩვენში საკმაოდ უაზრო სიტყვას „ინტელიგენციას“ ეძახიან) მუშებისა და სპეკულიანტებისაგან.

ეს ახალი ბურჟუაზია ბევრით განსხვავდება ძველისაგან.

პერსონალური შემადგენლობა ამ ახალი წრის სრულიად არა სიმპატიურია, მას არ მოეძევება არც განათლება არც გემოვნება დ არც ინტელექტი ძველი ბურჟუასი. იგი ბატის კვერცხის ოდენა ბრილიანტებს ატარებს საყურეთ. მას ჯერ ჩაცმის და ჭამის კულტურაც ვერ შეუთვისებია, არამც თუ ხელოვნურ კონტემპლაციისა და გაგების.

მას კიდევ რამოდენიმე საუკუნე კულტურული შკოლაში ყოფნა დასჭირდება, რომ ნებით რაიმე გაიღოს მან საზოგადოების, ხელოვნების საკეთილდღეოდ.

„ინტელიგენცია“ ხომ დღევანდელ პირობებში არამც თუ მეცენანტობას; ვერ ეწევა, გაზეთსაც ვერ ყიდულობს.

დარჩა პროლეტარიატი.

პროლეტარიატიც ისევე ნორჩია, როგორც ნეობურჟუაზია. მისი ტრადიციები ჯერაც პირველი მაისის დღესასწაულით ამოიწურება. უტრადიციოთ ვერც ერთი კლასი, ვერც ერთი წოდება კულტურას ვერც პასიურად და ვერც აქტიურად ვერ ემსახურება.

ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ, ამ პროლეტარიატს დღეს ხელოვნებისთვის და უსაქმურ კონტემპლაციისთვის არც კი სცალია. იგი ჯერ კიდევ ბრძოლის აგონიაშია. საკითხი რომ ქართულ მაშტაბს გარეშე, ზოგადად რომ დავაყენოთ, ვინ შეინახავს იმ პროფესიონალ მწერლებს, რომელთა მოვლინება ასე ენატრებათ ჩვენში?

ცხადია თანამედროვე ცხოვრება ისე ეწყობა რომ ეს ასი ათასი ხელოვანნი, რომელთა ხელები, კალმის და სახატავ ფუნჯის მეტს ვერც ერთ სამუშაო იარაღს ვერ შეეგუება.ნელ-ნელა მოკვდება.

ჩვენში კი პროფესიონალი მწერლის მოთხოვნილება არც არის: ჯერ ქართველ ხალხს წერა-კითხვა უნდა ასწავლონ. მერე შეიქნება მკითხველთა წრე. ეს ხომ არავისთვის საიდუმლო არაა, რომ საქართველოში თითქმის იმდენივე მკითხველია, რამდენიც მწერალი. მაგრამ ვიკითხოთ ვის რათ უნდა პროფესიონალი მწერალი?

ეს ნეგატიური ტიპია „კაფე ექზოხენ“ პროფესიონალი მწერლების სახით ათი ათასი ყოველ საქმისთვის გამოუსადეგარი, უნიჭო პარაზიტი ემალება საზოგადოებრივ მუშაობის ბეგარას.

ეს ტიპი უსათუოდ მოკვდება, როგორც კი შრომის განაწილების პრინციპი გაიმარჯვებს, და ყოველ კლას ყოველ წოდებას ჩააბამენ საზოგადოებრივ მუშაობაში.

მწერლობა,რამდენადაც ეს მისწრაფებასა და ნათელხილვას გულისხმობს, ჩუმი და შეუმჩნეველი მღვდელ მსახურება უნდა იქნეს.

გადაიკითხეთ უდიდეს ნწერალთა ბიოგრაფიები. არც შექსპირი და არც სერვანტესი და არც დანტე, არც დემელი და არც ჰოლცი პროფესიონალები არა ყოფილან.

წერა და შემოქმედება თამაშია, მშვენიერ ფორმათა თამაში, ადამიანს მხოლოდ განსვენებისა ყოველ დღიურ შრომის ბეგარის მოხდის შემდეგ შეუძლია გაულწრფელად.

მუდამ თამაში ბავშვებს და ჭკუა ნაკლულებსაც არ შეუძლიათ.

უდიდესი მწერლები ყოველდღიურ, არსობის პურის მოპოვებისთვის ბრძოლასთან ერთად სწერდნენ. გოეთე მთელ საჰერცოგოს მინისტრის საქმეებით იყო დატვირთული, მაგრამ მან მაინც მოასწრო 50 ტომის დაწერა.

ყოველი დიდი მწერალი გმირულად ებრძოდა ცხოვრებას. მერწმუნეთ, რომ გუთანი, ბარი და ჩაქუჩი ისეთივე გმირული იარაღებია ბუნებით გმირის ხელში, როგორც კალამი და მახვილი.

ნურავინ დაივიწყებს რომ შემოქმედება მშვენიერი ფორმათა თამაშია და სხვა არაფერი. პროფესიონალური მოთამაშენი კი ვერასოდეს მაღალსა და მშვენიერს ვერ შექმნიან.

კოწია გამსახურდია.

ტფილისი.

1921 წლის აპრილის 23-ს.

პირველი მაისი.

ახლოვდება საერთაშორისო სოლიდარობის დღე. ქართველი მებრძოლი ამ დღეს ქუჩაში გამოვა სადემონსტრაციოდ, რომ მთელი ქვეყნის მშრომელ არმიასთან ერთად აქვეყნოდ დაიძახოს; ძირს მოძალადენი, გაუმარჯოს ყველა ჩაგრულთ და დამონებულთ.

პირველი მაისი მშრომელთა სოლიდარობის დღეა. ამ დღეს მშრომელნი თავის ძალებს ზვერავენ და საბრძოლველად მოუწოდებენ.

ქართველი მშრომელი ამ დღეს გამოვა ქუჩაში არა მარტო შრომის განთავისუფლების დროშით. ის ამ დღეს, გამოიტანს ქუჩაში ეროვნულ დროშასაც და საქვეყნოდ იტყვის, რომ პატარა ერის განთავისუფლების და დამოუკიდებლობის განმტკიცებას ის უკავშირებს მშრომელთა გამარჯვებას. ამ დღეს წითელ დროშას უნდა დაუნათესავდეს ეროვნული დროშა, ამ დღეს ორივე დროშის ტარები უნდა გაჯვარედინდნენ,

ჯვაროსნული ომი საერთო მტრის წინააღმდეგ. გაუმარჯოს სოციალისტურს და ეროვნულ დროშას—აი ჩვენი ლოზუნგი პირველი მაისისთვის.

მანი.

ბათომი

პირველ მაისის დღესასწაული.

კომპარტიის საოლქო კომიტეტი გაძლიერებულად მუშაობს პირველ მაისის დღესასწაულის მოსაწყობად.

მეგარა ნახშირის დაწვაზე.

ერობის განყოფილების სატყეო ნაწილი ნახშირის დაწვისა და ტყით სარგებლობისთვის აწესებს ნატურალურ ფასს.

რეგისტრაცია.

საბჭოთა სახალხო მეურნეობამ ბათომის ოლქში გამოაცხადა რეგისტრაცია ფურნეების, თორნეების საკონდიტროების, ყველის ქარხნების, მერძეობის ფერმების, ლუდხანების და ლიმონადის ქარხნებისა

ფანერქის ქარხანა.

საბჭოთა სახ. მეურნეობის ხე-ტყის განყოფილება წინადადებას იძლევა ბათომში საფანერკო განყოფილების მოწყობის შესახებ.

პარკეტის დამზადება.

ს. სახ. მეურნეობის სახეო განყოფილება აწყობს ყოფილ ფითოევის ქარხნებს ფიცრის პარკეტის დასამზადებლად. რომელსაც შემდეგ გადასცვლის გერმანიაში სხვა და სხვა საქონელზე.

ჩაქვის მამული

ჩაქვის ტყე გამოყოფილია მთლად მამულისაგან და არსდება განსაკუთრებული სატყეო უბანი.

მეხაქონლეობა

ბათომის ოლქში მესაქონლეობის შემცირებისა და სრულიად დაცემის თავიდან ასაცილებლად განზრახულია სასოფლო-სამეურნეო სასწავლებლების დაარსება და მათთან მერძეობის ფერმების მოწყობა, აგრეთვე ადგილობრივ ჰავასთან შემფარდებელი სადგურების, საავეთმყოფოების, სამაკებელ პუნქტების და საქონლის სნეულობათა წინააღმდეგ შრატის და ასაცრელ ვაქსინის დამზადებულ დაწესებულებათა მოწყობა.

ამ უახლოეს დღეებში ბათომში გამოვა კომპარტიის საოლქო კომიტეტის ბერძნული სექციის მიერ გამოცემული, ბერძნული გაზეთი „კომუნისტი“.

სურსათის დამზადება.

ბათომის საოლქო სასურსათო კომიტეტი კოოპერატივებთან ერთად ოლქის ყველა რაიონებში, ადგილობრივ რევკომების ნებართვით, შეუდგა სურსათის დამზადებას. ბათომის ოლქისა და ქუთაისის სხვა და სხვა კუთხეებში გაიგზავნა 4 შემსყიდველი კომისია. კომისიებს სხვა და სხვა დროს სურსათის შესასყიდად მიეცა 160,000 მან.

სალამი საქართველოს რევკომს

რევკომის თავმჯდომარის მახარაძის სახელობაზე ზემო აჭარიდან მიიღეს შემდეგი დეპეშა: „ხულოში“ ზემო აჭარაში მოხდა მიტინგი ამხანაგ ალ. წულუკიძის თავმჯდომარეობით. ხალხმა, მოისმინა რა განმარტება ამხანაგ თენგიზ ჟღენტისა, კირილე თაბერიძისა, ფეიზულა ვახაძისა და ჯამილ [illegible] როვისა მენშევიკურ მთავრობის [illegible] თავისუფლებაზე [illegible] უნდა შევუდგეთ ახალ არჩევნებს. გაუმარჯოს საბჭოთა ხელისუფლებას, გაუმარჯოს წითელ ლაშქარს.

ალი წულუკიძე, ახმედ დიმიტრაძე [illegible]

დეკრეტი № 24.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტისა. სამუშაო დრო[illegible] შესახებ.

1. როგორც წარმოებაში, აგრეთვე წარმოების დამხმარე სამუშაო ადგილებში, მუშა-მოსამსახურეთა ნორმალური სამუშაო დღე უდრის 8 საათს დღით და 7 საათს ღამით. ამასთანავე დილის 7 საათიდან საღამოს 9 საათამდე ითვლება დღისა, ხოლო საღამოს 9 საათიდან დილის 6 საათამდე—ღამის საათად.

2. იმ წარმოებაში, სადაც მუშაობენ როგორც დღისით, ისე ღამით (თუ წარმოებაში მორიგეობა [illegible] მოღებული და მომუშავეთა ჯგუფ[illegible] იცვლებიან) ნორმალური სამუშაო დ[illegible] განისაზღვრება 8 საათით, ხოლო ყოველ 45 წამი ღამის მუშაობისა ითანგ[illegible]შება ერთ საათად.

3. იმ დაწესებულებებში, სადაც მუშაობას განსაკუთრებული მძიმე ხასი[illegible] აქვს და მავნებელია ჯანმრთელობ[illegible]თვის ნორმალური სამუშაო დღის ხანგრძლივობა შეიძლება შემოკლებ[illegible] იქნეს შრომის სახალხო კომისარის [illegible]ერ საქართველოს პროფესიონალ[illegible] კავშირების საბჭოსთან შეთანხმებით.

4. შრომის სახალხო კომისარიატ[illegible] საერთო დადგენილება სამუშაო დრ[illegible] შემოკლების შესახებ ყოველ კერძო შემთხვევებში უნდა გატარებულ იქ[illegible] პროფესიონალური კავშირის მიერ, ქართველის პროფესიონალურ კავშირების საბჭოსთან შეთანხმებით.

5. იმ შემთხვევებში, თუ ღამის სამუშაო დროის ნორმალური ხანგრძლივობა ცუდად მოქმედებს წარმოების საქმის მიმდინარეობაზე და მას დაბალ უქადის, სათანადო პროფესიონალ[illegible] კავშირს უფლება ეძლევა აღძრას შუამდგომლობა შრომის სახალხო კომისარიატის წინაშე მის სამუშაო საათების მოგვარების შესახებ.

6. ნორმალური ხანგრძლივობა სამუშაო დღისა კონტორის და გონებ[illegible]

ბათომთან ბრძოლა და საბჭოთა ძალა-უფლების დამყარება საქართველოში

2

ქუთაისიდან-ბათომამდე.

ქუთაისიდან გამგზავრებულნი მთელი ღამე მივდიოდით ხონის მიმართულებით. ვცდილობდით არ გავფანტულიყავით, რადგან ძლიერ ბნელოდა. ორჯერ-სამჯერ შეჩერება მოგვიხდა, საბარგულებს თვლები წაუძვრა და სანამ შევასწორებდით, რაზმის მთლიანობისათვის ყველა ერთმანეთს უცდიდით. ჯერ კიდევ გათენებული არ იყო რომ წამოვეწიეთ სანაპირო რაზმის ასეულს, რომელიც ისვენებდა და ცეცხლთან თბებოდა; ჩვენი მისვლა და მათი წინსვლა ერთი იყო. ჩვენც დაღალულები და ცისკრის მოლოდინში სიცივის გამო შემოუსხედით ცეცხლს. ნახევარი საათის დასვენება და ისევ შევუდექით გზას. ჩვენი რაზმელები თითო ოროლა ყველანი მოეწყვენ საბარგულებზე და კარგათ ეძინათ, როდესაც გავიარეთ სოფელი გუბი და სხვა სოფლები. კარგა გათენებული იყო სოფელ გუბს რომ ჩაუარეთ. იქ დიდხანს აღარ დაგვიცდია, რადგანაც განზრახული გვქონდა ხონში დაბინავება, სადაც უნდა დაგვეკლა ერთი სუსტი ხარი და მთელი საღამო შეჩერება. გზა-გზა სოფლებში გვხვდებოდა ხალხი და გვეუბნებოდა:

„ბოლშევიკების ჯარი ხართო“. არა—იყო ჩვენს მხრივ პასუხი — საქართველოს ჯარის ნაწილია. მათ გაკვირვებას საზღვარი არ ჰქონდა ასეთ პასუხის შემდეგ, ვინაიდან დარწმუნებული იყვნენ, რომ უკვე ორი დღეა ქუთაისში ბალშევიკები არიანო. „თქვენ, კი საით მიემგზავრებითო“?—გვეკითხებოდნენ გზაგზა. „მივდივართ ბათომისაკენ ბრძანებისამებრ“—ვეუბნებოდით ჩვენ.

„კი მაგრამ ხონში რომ უკვე დაგიხვდენ ბალშევიკების ჯარები, მაშივ რაღას შვრებით“—დარწმუნებით გვეუბნებოდნენ სოფლელები.

თან და თან უახლოვდებოდით ხონს; ასეთ საუბრებმა მართლაც რომ საგონებელში ჩაგვაგდო. უკან დაბრუნება არ შეიძლებოდა, წინსვლა ხიფათს გვიმზადებდა. წინ და წინ გაუშვით შიკრიკი ხონისაკენ, რომელსაც უნდა გაეგო საქმის ვითარება და ყველაფერი სასწრაფოთ გადმოეცა ჩვენთვის. ასე და ამგვარათ უახლოვდებოდით ხონს. ჩვენ რაზმში ნახევარ რაზმელებს ეძინათ, მხოლოდ მეორე ნახევარი გაფაციცებით უცდიდით ამბებს თან რამოდენიმე კაცით მზვერავებივით წინ მივიწევდით. შევედით ხონის რაიონში. დაღვრემილი სახეები, შიშით მოცული ხალხი, გამოურკვეველი მდგომარეობა. შემოგვხვდა ჩვენი შიკრიკი და მეუბნება:

„ხონში ჩვენი გაჩერება ერთ წუთსაც არ შეიძლება, ვინაიდან ადგილობრივი კომუნისტები უკვე ფეხზე არიანო“.

შევედით თუ არა ხონში, ყველანი შეშინებული სახეებით გვაცქეროდენ და მოხუცი ქალები ლოცვით მოგვმართავდნენ: „ვაი შვილო, რა ახალგაზრდები მიდიხართ, ღმერთი იყოს თქვენი შემწეო“. აგერ მოგვიახლოვდა ვიღაც ახალგაზრდა და გვითხრა: ადგილობრივი კომუნისტები უცდიან ყაზახთა ცხენოსან ჯარის შემოსვლას, რომელნიც ხონიდან რამოდენიმე ვერსზე არიან დაბანაკებულიო და გირჩევთ დაუყონებლივ გახვიდეთ აქედანო“. მეტი რა გზა გვქონდა, მთელი ღამე ნასიარულევი, დაქანცულები, იძულებული ვიყავით მიგვეტოვებინა ხონის მიდამოები. დავუშვით სამტრედიისაკენ და ჩავცილდით თუ არა ხონის მიდამოებს ხუთი ვერსით, შესასვენებლად შევჩერდით ნახევარი საათით, ვინაიდან ჩვენთან ერთად ხარებსაც უნდოდათ დასვენება. შევხსენით ულლები და შევექეცით იმ მცირეოდენი პურის განაწილებას, რომელიც კიდევ შერჩენიათ ზოგიერთ ამხანაგებს. იმ ადგილიდან, სადაც ჩვენ შევჩერდით დასასვენებლად, ნათლად მოსჩანდა ხონიდან მარცხნით რაღაც სოფელში ცეცხლი, როგორც სჩანს სენაკის მაზრის საზღვარზე. იქიდანვე ვხედავდით ჩვენ ჩვენ რაჭა-ლეჩხუმის მთებს, რომლის უკან მქუხარედ გამოიყურებოდა სვანეთის მთები. ლამაზი სურათი იშლებოდა იმ მიმართულებით, საიდანაც გამოიყურებოდა სვანეთის მთები და ჩვენ არ გვჯეროდა, რომ მთელი ეს სურათი დღეს ომის ცეცხლშია გახვეული. დადონებული უცქერდით ბუმბერაზ თოვლიან მთების მწვერვალებს და ვარწმუნებდით ერთმანეთს, რომ საქართველო არ მოკვდება, საქართველო კვლავ ცოცხალი იქნება.

შევუდექით გზას. უკვე ნაშუადღევის ორი საათი იყო, როდესაც დაუახლოვდით ერთი სოფელს, სადაც რამოდენიე დუქანი იყო სასმელ-საჭმელით; გადავწყვიტეთ იქ გვესადილნა. და მართლაც ვიშოვნეთ მჭადი და ხორცი, რამაც, რასაკვირველია, მშვენიერ გუნებაზე დაგვაყენა. ხალხი კი ირგვლივ სოფლებში მოულოდნელ სტუმრების წინაშე შიშს განიცდის. მართლაც და დამფრთხალი არა ნამდვილ ინფორმაციით, შეუძლებელი იყო სხვა გუნებაზე ყოფილიყო მაშინ და ისიც ისეთ დროს, როდესაც ჩვენი ჯარი ბრძოლის ველს სტოვებდა და ბრძანების მიხედვით მიიწევდა ბათომის მიდამოებისკენ. გაშიშვლებული ველმინდვრები ზედ მოფენილ სოფლებით რჩებოდა დაუფარავი. ომის ღმერთი კი ამ შემთხვევაში დაუნდობელია, მას არ სწამს კაცთ მოყვარეობა, დანდობა. ყოველივე ეძლევა ცეცხლს და მახვილს და რა გასაკვირველია თუ კი მცხოვრებლები შიშის ზარს მოეცვა. ვაწყნარებდით ხალხს, ვაიმედებდით როგორც შეგვეძლო, მაგრამ რა გვქონდა საიმედო როდესაც უცხო ხალხს უკვე ეკავა მთელი აღმოსავლეთი საქართველო და დასავლეთ საქართველოს ჩრდილო ნაწილი.

მიუახლოვდით სამტრედიის მიდამოებს, შევედით სოფელ კულაშში, სადაც შედარებით გამოვლილ სოფლებთან მეტი სიმშვიდე და სიწყნარე იყო. უფრო გულდამშვიდებით შევედით სამტრედიაში, სადაც მრავლად იყო დაბანაკებული ჩვენი ჯარის ნაწილები. დავბანაკდით ერთ სასწავლებლის ეზოში და უფროს ექიმითურთ გავემგზავრეთ მთავარი სარდლის სანახავად. გენერალი კვინიტაძე, რომელიც სათავეში უდგა ჩვენს ჯარს, სადგურის ბაქანზე იდგა. ჩვენი მოხსენების შემდეგ მთავარ სარდალმა მოგვცა წინადადება გამოვცხადებულიყავით სასანიტარო სექციის უფროსის წინაშე, რომელიც იმყოფებოდა სამტრედიაში. ვიპოვნეთ ჩვენი პირდაპირი მბრძანებლის ვაგონი, მაგრამ თვით სექციის უფროსი თანაშემწითურთ წასულიყვნენ უკვე ბათომში და სამტრედიაში დაეტოვათ მოადგილე, რომელშიც ჩვენ ვიცანით ჩვენი ერთი ამხანაგთაგანი და მისი რჩევა იყო, რათა ჩვენ დაუყონებლივ შევდგომოდით დატვირთვას ვაგონებში და გავმგზავრებულიყავით ბათომისაკენ. საიმედო როგორც გამოირკვა არაფერი იყო. წამოვედით სექციებიდან და გენერალურ შტაბში ზოგიერთ ნაცნობების წყალობით ვიშოვეთ კონსერვები და მჭადი, რომელიც რაზმს მივაშველეთ. გადავწყვიტეთ დილით გათენებისას შევდგომოდით დატვირთვას.

ჯერ ისევ ღამე იყო, რომ სამნეო ნაწილის გამგე შეუდგა მუშაობას, ავდექით სუყველანი, წვიმს, ეზოში, სადაც საბარგულები იდგა, წყალი და ტალახია. სანამ შეაბეს ხარები, სიბნელე ძლიერი გვიშლიდა ხელს, სანათური კი არ გვქონდა, გავიდა საათზე მეტი. გათენება დაიწყო, როდესაც საბარგულებით მივადექით სადგურის სამხედრო ბაქანს, სადაც იდგა რამდენიმე [illegible] ბაქანი.

ჯარის გადაყვანის საქმე ებარა [illegible] სამხედრო პირს, რომლისათვის [illegible] მიგვემართა აგრეთვე ჩვენც, რათა [illegible] დგომოდით დატვირთვას. მაგრამ [illegible] ყალი პირდაპირი შესაცოდებელი [illegible] როდესაც სხვა და სხვა ნაწილების [illegible] როსები თავზე ადგნენ და თხოვდ[illegible] ვაგონებს. უკვე იწყებოდა სამტრედი[illegible] არევ დარევა, მაგრამ მიუხედავათ [illegible] ველივე ამისა მაინც წესიერათ ხდე[illegible] და ნაწილების დატვირთვა და გა[illegible] ვნა ბათომისაკენ. მივედით სამხედრო ბაქანზე და ორი ღია ვაგონ-ბაქანი მოვათავსეთ ჩვენი დატვირთული [illegible] ქონლით საბარგულები. გვჭიროდა [illegible] დახურული ვაგონი ხარებისათვის. [illegible] იქნა და ვერ ვიშოვნეთ ეს ორი ვა[illegible] ნი, ხალხზე კი აღარ ვფიქრობდით. უხედავად ამისა რომ 11 მარტს მთე[illegible] დღე წვიმდა, ჩვენ გადავწყვიტეთ [illegible] ვაგონებზე მოწყობა, ოღონც კი გვე[illegible] ვნა ხარებისათვის ვაგონები. ხარ[illegible] დატოვება კი სამტრედიაში უპატ[illegible] ნოდ არ გვინდოდა. უკვე ნასადილ[illegible] 4 საათი იყო, ვაგონების კი ვერა[illegible] გავიგეთ. „არ არის ვაგონები“—პასუხი უფროსის, რომელსაც ერთი ნოთაგანი არ სცილდებოდა. ბოლოს [illegible] ადარაფერი ეშველა საქმეს, გად[illegible] ვიტეთ ქვეიდან დაგვეწყო საქმე, [illegible] თამი ჯოჯოხეთში ჩაგიყვანოსო“—ქვამია და ჩვენც ამ ხერხს მივმა[illegible] არ მოველოდით თუ კი ასეთ [illegible] დროს, როდესაც ყველაფერი ინგ[illegible] ყველა ფიქრობს როგორმე თავის [illegible] წევას, შესაძლებელია მექრთამე[illegible] ყვენს დალოცვილ ქვეყანაში ხომ [illegible] რთამეობას დიდი გასავალი ჰქონ[illegible] ვინ არ იღებდა ქრთამს, ყველა, [illegible] კი შეეძლო, და აი ეს მექრთამეობა [illegible] მელმაც უმწვერვალეს წერტილამდე [illegible] ღწია სოციალ-დემოკრატიულ [illegible] ობის დროს იყო უმთავრესი [illegible]

56
ეროვნული ბიბლიოთეკა

კვირას, აპრილის 24-ს, სოც.-ფედ. პარტიულ ბიუროში გაგრძელდება სხდომის

სიმონ ხუნდაძის

მოხსენების შესახებ

ჯერ ჩაწერილია დისპუტანტები: ალ. მდივანი, ქრისტეფორე რაჭველიშვილი, თედო ღლონტი, შალვა ნუცუბიძე.

კრება გაიხსნება დილის სრულს 10 საათზე.

ვად მომუშავეთათვის უდრის 6 საათს, ხოლო თუ მუშაობა სწარმოებს ღამით ყოველი 45 წამი ითვლება ერთ საათად.

7. სამრეწველო და სატრანსპორტო კონტორებში მომუშავეთათვის რომელთა მუშაობა პირდაპირ წარმოებასთან არის დაკავშირებული ნორმალური სამუშაო დრო განისაზღვრება 8 საათით დღით და 7 საათით ღამით (მათ არ მიეცემათ ზედმეტი მუშაობისთვის ცალკე გასამრჯელო, ხოლო ანგარიში გასწორდებათ გადიდებული დროის მიხედვით).

იმ შემთხვევაში, როდესაც მოსამსახურეები განაწილებული იქნებიან მათი პროფესიის და ტარიფების მიხედვით აღნიშნული უნდა იქნეს ყოველი მათგანის სამუშაო დროის ხანგრძლივობა.

8. მცირე წლოვანთათვის 14—16 წლამდე სამუშაო დღის ხანგრძლივობა არ უნდა აღემატებოდეს 4 საათს.

9. მცირე წლოვანთათვის 16—18 წლამდე სამუშაო დღე განისაზღვრება 6 საათით.

შენიშვნა: 16—18 წლიანები ღამის სამუშაოზე არ დაიშვებიან. გამონაკლისი ამ წესიდან შესაძლებელია მხოლოდ განსაკუთრებულ შემთხვევაში, ისიც საქართველოს პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოს დადგენილებით.

10. სამუშაო დღის ხანგრძლივობა მუდმივ სამსახურში, სადაც ჯამაგირს ღებულობენ თვიურად (ცეცხლისმქრობელნი, სახლების, წყალსადენის გამგეობა და სხვ.) ერთი და იმავე კატეგორიის მუშები შეიძლება გაყოფილ იქნენ რამდენიმე ნაწილად ისე კი, რომ მუშაობის შეწყვეტა დღეში იქნეს არა ლან რუსის ჯარები, ხონიც მათ ხელშია, ებრძანა ჯარებს რიონის ხიდის აფეთქება. ჩვენ გვაწუხებს ქუთაისის ამბავი. ვცდილობთ დალაპარაკებას პირ-

რამაც გახრწნის გზაზე დააყენა ჩვენი სახელმწიფოებრივი აღმშენებლობა.

ამაში მე უფრო დავრწმუნდი, როდესაც სამტრედიაში ჯარის ნაწილები უმწეო მდგომარეობაში ჩავარდნილი უცდიდენ ვაგონებს, რათა ბრძანების მიხედვით მოეხდინათ რაზმების დატვირთვა, ვაგონებზე კი ყველა უარს ამბობდა, მხოლოდ როდესაც ქრთამზე დაიწყებდი ლაპარაკს, მაშინ ხელათ ყველაფერი და ყოველივე შენს განკარგულებაში იყო. ჩვენს რაზმში თავი მოიყარა უმთავრესად მოინტელიგენტო ახალგაზრდობამ და მთელი რაზმის საქმე თითქმის ყველამ ერთგვარათ იცოდა. როდესაც ჩვენი გადაწყვეტილება ქრთამის შესახებ სისრულეში უნდა მოგვეყვანა, ყველა გაოცებული იყო. „შეუძლებელია ესო“ ამბობდნენ ყველანი. ჩვენც შეუძლებლათ მიგვაჩნდა, მაგრამ გაჭირვებამ გვაიძულა და გავგზავნეთ შიკრიკი ჩვენს გაოცებას საზღვარი არ ჰქონდა, როდესაც შიკრიკმა გვამცნო რომ ქრთამმა გასჭრა.

რა საჭირო იყო თურმე უფროსის ბრძანება, მიმართე აგერ ვაგონების გადამზმელს და ყველაფერი იქნება. ის ყოფილა გამგე ყველაფრის, მის ხელში ვყოფილვართ ჩვენც. ვნახოთ არ გასულა ნახევარი საათი ჩვენს დატვირთულ ვაგონ-მატარებელთან მოგორდა ხარებისათვის ორი გადმოხურული ვაგონი, რომელსაც მოჰყვა აგრეთვე ერთი მესამე კლასის ვაგონიც.

საღამოსათვის მზათ ვიყავით წასასვლელად, მაგრამ აღარ ეშველა ჩვენს რიგს არიფერი. მიდის ეშელონი ეშელონზე ბათომისაკენ. ზედ სადგურზე იტვირთება არტილერია და სამხედრო სკოლა. პირდაპირი ღია ვაგონ-მატარებლებზე აყენებენ ცხენებს, რომელთა საცოდაობას არა აქვს საზღვარი. აგერ გადმოვარდა ვაგონიდან ცხენი, რომლის აყვანასაც მთელი დავიდარაბა მოსდევს.

გადმოგვცეს რომ ქუთაისში შესუ-

უმეტეს ორი გზოვისა, ხოლო სამუშაო დღის ხანგრძლივობა არ უნდა აღემატებოდეს ნორმალურ საათებისა საერთო რაოდენობას.

11. ნორმალური სამუშაო დღის განმავლობაში მომუშავეთ უფლება აქვთ განსაზღვრულ დროს დაისვენონ და საჭმელი სჭამონ.

12. მე-11მუხლში აღნიშნული დასვენება სამუშაო დროს ანგარიშში არ ჩაითვლება. მომუშავეთ შეუძლიანთ ისარგებლონ დასვენებით თავის სურვილებისამებრ. მათ შეუძლიანთ დასვენების დროს, თუ ამას მოითხოვს საჭიროება, სხვაგანაც წავიდნენ, მაგრამ დანიშნულ დროზე უსათუოდ სამუშაოზე უნდა იყვნენ.

ახალი ამბები

— **განჯა.** ელექტრონის სადგურზე მოქმედება დაიწყო ახალმა მოტორმა რომელსაც შეუძლიან მთელი ქალაქი გაანათოს. მოტორი გაუკეთებიათ თანამშრომელთა და სადგურის მუშათა გმირულ ძალით.

— **საინტერესო აღმოჩენა.** განჯაში მასწავლებელმა კარიმოვმა გამოიგონა ახალი აპარატი, რომლის შემწეობითაც შეიძლება მუშაობა ვაწარმოვოთ გრძნეულ სანათით, კინემატოგრაფით და მიკროსკოპით მზის სხივების შემწეობით. აპარატს დიდი მნიშვნელობა აქვს კულტურულ განმანათლებელ მიზნებისათვის.

— **ოსმალთა გამარჯვება ანატოლიაში.** გამარჯვების გამო სტამბოლში ოსმალთა მცხოვრებნი ზეიმობენ, გაზეთები სავსეა ქემალისა და მისი ლაშქრის ქება-დიდებით. ქემალი მიესალმა იზედფაშას და სამაგიერო მისალმება მიიღო. მეჩეთში ლოცვას ლოცვაზე აღავლენენ. რათა ანატოლიის ჯარებმა მომავალშიაც გაიმარჯვოს. ქემალის ლაშქრის

დაპირი მავთულით, მოქმედობს ქუთაისის ტელეფონის სადგური, საიდანაც ტელეფონზე მომუშავე ქალი გვიამბობს ქუთაისის ამბებს და გვპირდება ჩვენებს სახში გადასცეს ჩვენი ამბავი.

12 მარტს ნასადილევს სამტრედიაში ორი დღისა და ღამის ყოფნის შემდეგ, გამოვედით სამტრედიიდან. ჩვენ შეგვაჩერა არტილერიის ერთერთ დივიზიონმა, რომელიც ქუთაისიდან კაპიტნარზე გამოვიდა და სასწრაფოთ იტვირთებოდა სამტრედიაში. ჩვენ შემდეგ უნდა წამოსულიყო რკინის გზის ბრიგადა უკანასკნელი ეშელონით.

დილით 13 მარტს ვიყავით საჯევახოში, სადაც ჩვენი ჯარის ნაწილები გენერალ მაზნიაშვილის ხელმძღვანელობით ამაგრებდენ ფრონტს, ვინაიდან სამეგრელო-სამურზაყანოთი უკვე მოწინააღმდეგე რუსის ჯარის ხელში იყო და დაგვრჩენოდა მხოლოდ გურიის ლამაზი მიდამოები.

ჩვენი ეშელონები ზედიზედ მიიწევდა საჯევახოდან ლანჩხუთისაკენ, ლანჩხუთიდან ნატანებისაკენ. ნასადილევს ვიყავით ქობულეთში, სადაც ქემალისტების ხელმძღვანელობით გამართულ მიტინგზე გადაეწყვიტათ „თურქების სამშობლოში“ მდინარე ჩოლოქს ქვეით ბათომისაკენ ბოლშევიკების ჯარი აღარ გაეშვათ და ხალხი, მუსულმან ქართველობა მათი ხელმძღვანელობით თურქულ დროშით გაემგზავრა ჩოლოქის მიმართულებით საზღვრის დასაცავათ.

აქ იწყება თურქების მოქმედება. მათი ბნელი განზრახვები საქართველოს დანაწილების შესახებ და ბათომის და მის ოლქის ოკუპაცია, აქედან იშლება ახალი ფურცელი ჩვენი დატანჯულ ქართველ ერის, ქართველ მშრომელ ხალხის ისტორიაში.

ხოხო ახლანიშვილი.

სასარგებლოდ შემოწირულებას აგროვებენ.

— **განაპირებში.** ადგილობრივი პროფესიონალური კავშირები აწარმოებენ დიდ განმანათლებელ მუშაობას.

— **მიწების დამუშავება.** რედუტკალე ადგილებიდან მიღებულ ცნობებით მიწების დამუშავება ძალიან მარჯვედ სწარმოებს.

— **21 აპრილი 1921 წ. ქალ.** თბილისი ჩემდამი მონდობილ გარნიზონის სამხედრო ნაწილებს, რომელთაც სურთ სროლის პრაქტიკული ვარჯიშობა გამართონ ქალაქის რაიონში, წინადადებას ვაძლევ სროლის ნებართვისთვის მიმართონ ქალაქის კომენდანტს სროლის ვარჯიშობამდე ორი დღის წინ, რათა შესაძლო იყოს თავის დროზე ეცნობოს თბილისის და მის რაიონების მცხოვრებთ. გარნიზონის უფროსი მელიკოვი. გარნიზონის სამხედრო კომისარი ლარიჩკინი. ქალ. თბილისის და მის რაიონების კომენდანტი აბაშიძე.

— **ქაღალდის შეგროვება.** სახალხო მეურნეობის საბჭო საგანგებო ბრძანებით მოუწოდებს დაწესებულებებს, ცალკე მეურნეობებს და კერძო მოქალაქეთ შეაგროვონ გაფანტული ქაღალდი, თუნდა ნახმარიც, სახალხო მეურნეობის საბჭოს სახელოსნოებში გადასამუშავებლად. ბრძანებაში მოქალაქეთა ყურადღება მიქცეულია იმაზე, რომ ქაღალდის მარაგი მსოფლიო ბაზარზე და ამერიკაში მეტად მცირეა.

— **ხეტყის დამუშავება.** უახლოეს დღეებში სრულის წესით იწარმოებს ხეტყის მასალას დამზადება. ნაპოვნია ხეტყის დიდი მარაგი, რომელიც გამოდგება სათბობათაც და საამშენებლო მასალათაც.

— **სახელმწიფო უნივერსიტ.** მთავარ შენობაში დღეს, დილის სრულ ათ საათზედ შესდგება სამკურნალო ფაკულტ. ყველა კურსების სტუდენტთა საერთო კრება. განსახილველია ფრიად საყურადღებო საკითხები.

— **საქართველოს ისტორიით და საეთნოგრაფიო საზოგადოებაში.** დღეს, აპრილის 24-ს, დილით, თერთმეტის ნახევარზე, მასწავლებელთა სახლში (ყოფილი ქართული კლუბი) მოხდება საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების წევრთა ჩვეულებრივი საზოგადო კრება. პროფესორი ივანე ჯავახიშვილი წაიკითხავს მოხსენებას: „ბრძოლა საქართველოს მთლიანობისა და დანაწილების გამო მე-XVI საუკუნეში“. კრებას გარეშეთაც შეუძლიანთ დაესწრონ.

— **„ხურსათის“ კავშირში.** რკინის გზის საცხობის მუშათა საერთო კრებამ, მოისმინა რა მოხსენება ამხ. სირაძისა და სეროპიანისა, მიიღო რეზოლიუცია, რომელშიაც ნათქვამია, რომ „რკინის გზის საცხობის მუშები, დიდად დაინტერესებულნი არიან საბჭოთა ხელისუფლებათა დამყარებით საქართველოში და როგორც ერთი კაცი მზად არიან, შემოკრებილნი წითელ დროშით, დაიცვან საკუთარი დიქტატურა უკანასკნელ სისხლის წვეთამდე“. საცხობის მუშები მთელ თავის ძალღონეს აღუთქვამენ მოიხმარონ მეურნეობის აღდგენისა და იმ დაშლის მოსპობას, რომელიც მენშევიკების მემკვიდრეობად დარჩა.

— კვირას, სახელმწიფო კონსერვატორიის დარბაზში, 8 საათზე, შესრულებული იქნება დ. არაყიშვილის და ტერ-გევონდიანის ნაწარმოები. მონაწილეობას იღებენ: ი. სარაჯიშვილი, ქ-ნნი მანდენოვისა, ჭატუროვისა, და მელქუმიანი. ორკესტრით ლოტბარობენ: დ. არაყიშვილი, კონსერვატორიის დირექტორი ჩერეპნინი და ტერ-გევონდიანი. გუნდი და ორკესტრი სახელმწიფო კონსერვატორიისა.

— **წიგნების აღწერა.** რესპუბლიკის წიგნთსაცავ-სამკითხველოში მომუშავეთა კავშირმა შემდეგი განცხადება გამოაქვეყნა:

„თანახმად სახალხო განათლების კომისარიატის განკარგულებისა გამორკვეულ იქნას რაოდენობა წიგნებისა, რის გამოც რესპუბლიკის წიგნთსაცავ-სამკითხვ. მომუშავეთა კავშირი წინადადებას აძლევს ყველას, ვინც სარგებლობს წიგნთსაცავიდან წამოღებული წიგნებით დააბრუნონ რეგისტრაციისათვის 28 აპრილამდე.

იმ პირებმა, რომლებმაც დაკარგეს ან თავის დროზე ვერ დააბრუნეს წიგნები, უნდა პირადათ განუცხადონ წიგნთსაცავის გამგეს ზემო აღნიშნულ დრომდე.

დამრღვევნი ამ განკარგულებისა მიეცემიან პასუხისგებაში, როგორც დამტაცებელნი და მიმთვისებელნი რესპუბლიკის ნაციონალურ სიმდიდრისა.

რადიო

საერთაშორისო უფლების ინსტიტუტი.

ლონდონი. 20—4. პარიზში გაიხსნა საერთაშორისო უფლების უმაღლესი ინსტიტუტი. ერთმა ორატორთაგანმა, თავის სიტყვაში მიუთითა მაზედ, რომ საფრანგეთის მეცნიერებას დიდად აფასებს მთელი ქვეყნიერება და განაცხადა, რომ ამერიკელ პროფესორების აზრით პარიზის უნივერსიტეტი საუკეთესო ადგილია საერთაშორისო უფლების შესასწავლად.

ახალი შეხვედრა. ახალი კონფერენცია.

პარიზი 20-4. შაბათს მაისში მოხდება შეხვედრა ბრიანსა და ლოიდ-ჯორჯის შორის იმის თანახმად, რომ ამავე ალაგას მომავალში აპრილის გასულ ან მაისის დასაწყისში უნდა შესდგეს კავშირთა შორისო კონფერენცია.

გერმანიის ოქროს მითვისების ხურგილი.

ნაუენი. 20—4. გერმანიის გაზეთები აცხადებენ, რომ ფინანსიური ექსპერტების აზრით, გერმანის აზრით. გერმანიის საიმპერატორო ბანკის ოქროს მარაგი შეადგენს მხოლოდ და მხოლოდ კერძო საკუთრებას, რომელიც საერთაშორისო საბანკო კანონით ხელშეუვალია. საფრანგეთი არ სცნობს ამ კანონს და დაპყრილ ოლქებში იტაცებს სახელმწიფო ბანკში შეტანილ ფულს. ანტანტის ამნაირი მოქმედება არავითარ გავლენას არ ახდენს გერმანიის ბირჟაზედ.

ცუდი ფსიხოლოგები.

პარიზი. 20—4. გაზეთი „ერნოველი“ აღნიშნავს, რომ ზემო სილეზიაში მომხდარ პლებისციტის შედეგი ამტკიცებს, რამდენათ ნაკლები ცნობიერობა ჰქონდა საფრანგეთს გერმანიის ხალხის ფსიხოლოგიისა. და იწვნია კიდეც შედეგათ იმედის გაცრუება: მცხოვრებლებმა ხმა მისცეს გერმანიას.

საწინააღმდეგო შედეგი.

ნაუენი. 20—4. როგორც ჩეხური პრესა იუწყება საფრანგეთსა ჩეხოსლოვაკებსა და სამხრეთ-სლავიის შორის დადებული შეტევის და თავდაცვის კავშირი აძლიერებს ავსტრიაში გერმანიასთან შეერთებისაკენ მიმართულ მოძრაობას.

რევოლიუციონური მოძრაობა ინგლისში.

ნაუენი. 20—4. ინგლისის ნახშირის მადაროების მუშების გაფიცვაში არავითარი თვალსაჩინო, რამ ცვლილება არ მომხდარა. ირკვევა, რომ ნახშირის მოხელეებს გადაუწყვეტიათ გაფიცვა განაგრძონ იმ დრომდე, სანამ არ მიაღწევენ საბოლოო შედეგებს.

„ტაიმს“ აცნობებს შოტლანდიიდან, რომ მადაროების წალეკისაგან მიყენებული ზარალი შეადგენს რამდენიმე მილიონ გირვანქა სტერლინგს. მადაროების აღდგენას მოუნდება 3—4 თვე.

გერმანიის დამშეულ ბავშვებს

ნაუენი. 20 4. კვაკერებმა დღემდე შესწირეს გერმანიის დამშეულ ბავშვების სასარგებლოთ 1 მილიონი მარკა, 15 მაისიდან ყოველ დღე მთლად გერმანიაში, კვაკერების ხარჯზედ გამოკვებული იქნება ერთი მილიონი ბავშვი.

კოოპერატივების მუშაობის ორგანიზაცია.

პეტროგრადი. მუშათა თათბირზე მოსმენილ იქმნა მოხსენება სოფელთან საქონლის გაცვლისა და კოოპერატივთა მუშაობის დაწყების შესახებ. საზოგადო ქალაქის კოოპერაციასთან ერთად უნდა არსებობდეს განსაკუთრებული მუდმივი კოოპერაცია. მსხვილ წარმოებებთან უნდა იყვეს მოწყობილი, კერძო საქარხნო კოოპერატივები. ყოველ კავშირთან არსდება მწარმოებელთა კოოპერაცია, რომელიც აერთებს ყველა საქარხნო კოოპერატივებს.

ამინისტია უკრაინაში

ნიკოლაევი მუშათა, გლეხთა, წითელ ლაშქრელთა და მატროსთა დეპუტატების საბჭოს საგუბერნიო აღმასრულებელი კომიტეტი, ხელმძღვანელობს და სრულიად უკრაინის საბჭოების მე-5 ყრილობის დადგენილებით, ადგენს სავსებით გაატაროს ყრილობის ყველა დადგენილება იმ გლეხთა პატიების შესახებ, რომლებსაც თავის შეუგნებლობის გამო მიიღეს მონაწილეობა ბანდიტიზმში და საბჭოთა ხელისუფლების საწინააღმდეგო გამოსვლაში. ყველა ბანდიტს და იმ პირთ, რომლებიც ეხმარებოდნენ მათ საბჭოთა ხელისუფლებას საწინააღმდეგო გამოსვლებში ეპატიებათ დანაშაული, თუ ისინი თავის ნებით გამოცხადდებიან და მოინანიებენ, მე-5 სრულიად უკრაინის საბჭოთა ყრილობის მიერ გამოცხადებულ ამნისტია იქნება უკანასკნელ საშუალებათ, რომელიც მოუწოდებს მშვიდობიანობისაკენ ყველას, ვინც აქამდე საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ გამოდიოდენ.

გერმანიის წინადადებანი.

ლონდონი. გერმანიის მთავრობამ წარუდგინა ვაშინგტონის საშუალებით ამერიკის მთავრობას შემდეგი წინადადებანი: 1) გერმანია ივალებს, რომ გადაიხადოს მთელი ჯამი მოკავშირეებთა ვალისა, 2) გერმანია იღებს თავის თავზე ამერიკის მოკავშირეთა ვალებს და 3) გერმანია წინადადებას იძლევა, რათა გამოიტანონ სამედიატორო სასამართლოში საკითხი ანტანტასთან მისი დამოკიდებულობის შესახებ.

ლიონი. საფრანგეთის გაზეთი აქვეყნებს სპეციალურ დეკრეტს საგანგებო კომისიის დანიშვნის შესახებ საზღვარგარეთ საფრანგეთის გავლენის გასაძლიერებლად.

ელზახ-ლორენში

ბერლინი. პოსტდამის გაზეთი გვაუწყებს, რომ პოსტდამის ქალაქის მუშებმა და მოსამსახურეებმა გადასწყვიტეს გამოაცხადონ ერთი დღით გაფიცვა, თუ დაუყონებლივ არ ჩამოხსნიან დროშებს იმ შენობებიდან, რომლებზედაც გამოფენილია სამგლოვიარო დროშები ექსდედოფლის დაკრძალვის გამო.

დადგენილება № 8

ფოსტა, ტელეგრაფისა და რადიო ტელეგრაფის დარგის სპეციალისტთა რეგისტრაციის შესახებ.

ფოსტისა, ტელეგრაფისა და რადიო-ტელეგრაფის დარგის სპეციალისტთა მობილიზაციისათვის, რაც აუცილებელი არის ამ დარგის მომუშავეთა დიდი ნაკლებობის გამო, საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონურმა კომიტეტმა დაადგინა.

1. მოხდეს აღრიცხვა ფოსტა-ტელეგრაფის ყველა ყოფილ მოსამსახურეების —ფოსტისა, ტელეგრაფისა რადიო-ტელეგრაფის სპეციალისტებისა, რომლებიც კი ცხოვრობენ რესპუბლიკის ტერიტორიაზე.

2. პირნი, რომელნიც მოხსენებულნი არიან ამ დადგენილების პირველ მუხლში, მოვალენი არიან ერთი კვირის განმავლობაში დღიდან ამ დადგენილების გამოქვეყნებისა ჩაეწერონ: ქ. ტფილის-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კოოპერატ. „მეურნე“ მომხმარებელთ

საყურადღებოდ:

სურსათ სანოვაგის სიმწირის გამო მომხმარებლებს სთხოვს გამგეობა შემოიტანოს ავანსი პირველ საჭ[ი]როების საგნების შესაძენად, წევრები სანოვაგეს მიიღებენ დამატებით, ავანსების მიხედვით.

19 გამგეობა.

ში ფოსტა-ტელეგრაფის სახალხო კომისარიატში და ქ. ტფილისს გარედ-ფოსტა-ტელეგრაფის იმ დაწესებულებათა უფროსებთან, სადაც ისინი სცხოვრობენ.

ფოსტა-ტელეგრაფის აღნიშნულ დაწესებულებათა უფროსებს წინადადება ეძლევათ მიიღონ სათანადო ზომები ამ დადგენილების პირველ მუხლში აღნიშნულ პირთა რეგისტრაციისათვის.

3. რეგისტრაციის დასრულების შემდეგ ფოსტა-ტელეგრაფის დაწესებულებათა ყველა უფროსებს, რომელნიც აწარმოებენ აღრიცხვას, ევალებათ დაუყოვნებლივ წარმოადგინონ ფოსტა-ტელეგრაფის სახალხო კომისარიატში ცნობები აღრიცხვის შესახებ.

4. ვინც აღრიცხვაზედ არ გამოცხადდება, ის ჩაითვლება დეზერტირად და მიცემულ იქნება სამხედრო-რევოლიუციონურ ტრიბუნალის სამართალში. საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე ა. ორახელაშვილი. ფოსტა-ტელეგრაფის სახალხო კომისარი რევოლიუციონური კომიტეტის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წლ. აპრილის 20.

ტფილისი-სასახლე.

აზერბეიჯანში.

სასურსათო აჭანათების ნორმა.

სასურსათო სახალხო კომისრის მიერ გამოცხადებულია საზღვარ გარეთ გასაგზავნ სასურსათო ამანათების ნორმა. ამ ნორმის თანახმად ნება დართულია გაიტანონ საზღვარ-გარეთ სხვა და სხვა სურსათი ნორმით არა უმეტეს 1 ფუთისა, ფოსტიდან მომავალ წითელ ლაშქრელებმა კი არა უმეტეს 2 ფუთისა. ნებადართულია შემდეგი სურსათის გატანა ფქვილი, ხორბალი, კრუპა ან გამომცხვარი პური 20 გირვანქამდე, ქონი არა უმეტეს 2 გირვანქისა, ყველი ორი გირვანქა, შაქარი 2 გირვანქა ქიშმიში 5 გირ., ჩირი 5 გირ., ჩაი ნახევარი გირ. მარილი 5 გირ.

ისტორიული კონცერტი.

ბაქოში იმართება ისტორიული—ციკლის კონცერტი. მოწვეულია საკამერო კოლექტივი ქალაქის საზოგადოების მასიობისა. გამოცხადებულია 12 საღამოს პროგრამა. შესრულებულ იქნება მოცარტის, ბეთხოვენის, შუბერტის და და სხვა კლასიკთა ნაწარმოებნი.

მომხმარებელ საზოგადოებათა წარმომადგენელთა ყრილობა.

გაიხსნა მუშა-გლეხთა მომხმარებელ საზოგადოებათა წარმომადგენლების პირველი ყრილობა. ყრილობა აზერბეიჯანის რევკომის თავმჯდომარემ ამხ. ნარიმანოვმა, რომელმაც აღნიშნა კოოპერატიული მოძრაობის განსაკუთრებული მნიშვნელობა მშრომელთა ხალხთათვის. სასურსათო სახალხო კომისარმა ამხ. მუსაბეგოვმა თავის სიტყვაში აღნიშნა, რომ აზერბეიჯანისთვის ისპობა სასურსათო გადასახადი, მომავალ წლიდან ისპობა აგრეთვე ნატურალური სასურსათო გადასახადიც. აზერბეიჯანის გლეხობას უფლება ეძლევა საკუთარი ზედ-მეტ სასოფლო-სამეურნეო ნაწარმი მოიხმაროს თავის სურვილისამებრ. სახელმწიფო, მუშათა და ღარიბ მოსახლეობის, მოსამარაგებლად თავის სასურსათო მარაგს შეჰკრებს მხოლოთ საქონლის გაცვლით უმთავრესათ კოოპერატივების საშუალებით. სიტყვებს ამბობდნენ უმთავრესათ თურქულ ენაზე. ყრილობის მთელი შემადგენლობის 75 პროცენტს შეადგენდა მშრომელი თურქი მოსახლეობა.

საღამო მოსკოვიდან.

ბაქო. სრულიად რუსეთის სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს პრეზიდიუმმა ძმური სალამით მიმართა შრომის გმირებს—მეზღვაურებს, რომელთაც შეაკეთეს ნავთის გადასაზიდი ფლოტი. პრეზიდიუმი დიდად დარწმუნებულია, რომ ნავთის გადასაზიდი ფლოტით მეზღვაურები შესძლებენ მათ მიერ დასახულ მძიმე ამოცანის შესრულებას და თავის დაუღალავი შრომით მოუპოვებენ რესპუბლიკას ნავთს, რომელიც გამოაცოცხლებს ფაბრიკა-ქარხნებს, გააუმჯობესებს ტრანსპორტს, შეახელებს დაშლას და შეამსუბუქებს საბჭოთა რუსეთის გლეხობის და მუშათა სიმშილს და სიცივეს.

ქალაქის რევკომის ბრძანება. № 19

21 აპრილი 1921 წ. ქ. თბილისი.

მიუხედავათ ჩემი ბრძანებისა, რათა საბინაო კომიტეტები აქცევენ სათანადო ყურადღებას ქუჩების და სახლების სისუფთავეს, შემჩნეულია, რომ ქალაქს არ ასუფთავებენ წინადადებას ვაძლევ ყველა სახლის კომიტეტებს მუდამ თვალი ადევნონ, რომ ქუჩებში და ეზოში ყოველ დღე დაიკავოს და ნაგავი და უწმინდურება გადატანილ იქმნას თავის დროზე, ამისთვის საჭირო ხარჯი უნდა გაწეულ იქმნას საბინაო ქირიდან და თუ ქირა არ ეყოფა გადახდეს ყველა მდგმურებს.

მილიციის უფროსს წინადადებას ვაძლევ, რომ ყველა უბნის კომისრებმა თვალი ადევნონ ზემოხსენებულ განკარგულებისასრულებას და რომ მილიციამ გაუწიოს სახლის კომიტეტებს საჭირო დახმარება, თუ ეს განკარგულება არ იქმნება შესრულებული, დამნაშავენი მიცემულ იქმნებიან პასუხის გებაში, დატუსაღებითაც კი,

ქალაქს რევკომის თავმჯდომარის მოადგილე დ. ლოლობერიძე.

ქალ. ტფილისში მცხოვრები მოხევეები აუწყებენ პატივცემულ საზოგადოებას რომ სტამბოლში გარდაიცვალა ყოფილი თავმჯდომარე ქ. შ. წ.-კ. გამავრცელებელ საზოგადოებისა, ქართული წითელი ჯვრისა და დამაარსებელი ყაზბეგის ხალიჩების საქსოვ სასწავლებლისა

ღენერალ გიორგი ნიკოლოზის ძე ყაზბეგი

პანაშვიდი მის სულის მოსახსენებლად დანიშნულია ქვაშვეთის ეკლესიაში დღეს 1 ნახ. საათზე 878

საქართველოს რესპუბლიკის წითელი ჯვრის საზოგადოების მთავარ გამგეობა აცხადებს, რომ სტამბოლში გარდაიცვალა მთავარ გამგეობის ყოფილი თავმჯდომარე და წევრი, საზოგადო მოღვაწე

გიორგი ნიკოლოზის ძე ყაზბეგი

დღეს, კვირას, ნაშუადღევის 1 ნახ. საათზე განსვენებულის სულის მოსახსენებლად ქვაშვეთის ეკლესიაში გადახდილი იქნება პანაშვიდი. 873

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების მთავარი გამგეობა აცხადებს, რომ სტამბოლში გარდაიცვალა წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების დამფუძნებელი საპატიო წევრი, ამავე საზოგადოების მთავარი გამგეობის საპატიო თავმჯდომარე და საზოგადო მოღვაწე

გიორგი ნიკოლოზის ძე ყაზბეგი

დღეს, კვირას, დღის 1 ნახ. საათზე ქვაშვეთის ეკლესიაში განსვენებულის სულის მოსახსენებლად გადახდილ იქნება პანაშვიდი. 874

ღრმად დამწუხრებული ძმები კონსტანტინე და ვასილი რძალი მეკრინე ძმიშვილები ფასო, თამარა, კორნელი, ირაკლი მიხეილ სპირიდონის ძე და პელაგო მინას ასული მაჭავარიანები აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ ძვირფასი და დაუვიწყარი

დავით (დათიკო) საბას ძე მაჭავარიანის

გარდაცვალებას. დასაფლავება მოხდება სამშაბათს 25 აპრილს ვერის წმ. ნიკოლოზის სასაფლაოზე. წირვა და პანაშვიდი გადახდილი იქნება ქვაშვეთის ეკლესიაში.

ღრმად დამწუხრებული მეუღლე ნინა ალექსანდრეს ასული მაჭავარიანისა, სიდედრი პოლინარა სუეტინისა მწუხარებით აუწყებს ნათესავს და ნაცნობ ძვირფასი და დაუვიწყარი

დავით საბას ძე მაჭავარიანის

გარდაცვალებას. დასაფლავება მოხდება ვერის წმ. ნიკოლოზის სასაფლაოზე სამშაბათს აპრილის 25, წირვის შემდეგ, პანაშვიდი გადახდილ იქნება ქვაშვეთის ეკლესიაში.

მწუხარე [illegible] კონსტანტინეს ასული და სიძე დავით [illegible] ძე მგალობლიშვილები პატარა ქალით თამარით მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ ძვირფასი ბიძის,

დავით საბას ძე მაჭავარიანის

გარდაცვალებას. დასაფლავების დღე ცალკე იქნება გამოცხადებული. 19

ღრმად დამწუხრებული და გულდათუთქული მშობლები: მარიკო და პეპია ძმები გრიგოლ, სიმონ, მიხაკო, ფედია, სევერიანე, დები: ქსენია და ელისაბედი, რძლები ბაბილინა და ვალერია სადრაძენი აუწყებენ ნათესავთ და მეგობართ, რომ სამშაბათს, აპრილის 26 ს. მიქელგაბრიელის წმ. გიორგის ეკლესიაში გადახდილ იქნება ორმოცი დღის წირვა და პანაშვიდი უდროოდ დაღუპულის ძვირფასი და დაუვიწყარის შვილის ძმის და მაზლის

იასონ მ. სადრაძისა

რომელიც მოკლული იქნა ქ. ბათომში მარტის 18-ს ქემალისტების წინააღმდეგ ბრძოლაში. 875

ღრმად დამწუხრებული გრიშა მიხეილის ძე ურდილაძე აუწყებს ნაცნობ მეგობართ, რომ კვირას, აპრილის 24 დანიშნულია ორმოცის დღის [თ]ავის წირვა და პანაშვიდი დაუვიწყარი ამხანაგ-მეგობრის სტუდენტის

ილია ლაზარეს ძე ნაცვალაძის

სულის მოსახსენებლად. 87[illegible]

მიიღება ხელის მოწერა

„სოციალისტ-ფედერალისტზე“

სახლში მიტანით გაზეთი ღირს თვეში 1500 მან.

დაკარგულია პირადობის მოწმობა ტფილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტის თამარ ღოღიკაშვილის ჩაითვალოს გაუქმებულად. 877

დაკარგე სახელმწიფო უნივერსიტეტის საექიმო დარგის სტუდენტმა ლონგინოზ მიხეილის ძე ჯანელიძემ უნივერსიტეტიდან მოცემული პირადობის მოწმობა ჩაითვალოს გაუქმებულად.

დაკარგე სახელმწიფ. უნივ. აგრონომიული დარგის სტუდენტმა პირადობის მოწმობა, რაც გაუქმებულად უნდა ჩაითვალოს სტუდენტი ივანე ლეონტის ძე ჯაში. 879

დაკარგე კოოპერატივ მ[...] ნეს წიგნაკი ს[...] არაქელის ძე ანანიაც ჩაითვალოს გაუქმებულად.

დაკარგე სახელმწიფო [უნი]ვერსიტეტის ს[...] ციო წიგნაკი (მატრიკული) სამკურ[ნალო] ფაკულტეტის მე-III კურსის სტუდ[ენტმა] თამარ ოქროპირიძემ. ჩაითვალოს [გაუქ]მებულად.

ყოფ. გიმნაზ. დამაარსებელი და [...] მათემატიკის მასწავლებელი ი. მ[...]

ამზადებს საშუალო სასწავლებ[ლის]

ყოველ კლასებში შესასვლელად [...] კლასის მოწმობაზე პლეხანოვის [...] ალექსის ქუჩ. კუთხე 25—5, 9—[...] 4—6 ს.

კვირას აპრილის 24 საღამოს 5 საათზე.

ვერის სოციალისტ-ფედერალისტთა ორგანიზაცი[ა]

ვერის უბნის კლუბის დარბაზში

(ოლღას ქ. № 20)

იწვევს პარტიულ საერთო კრებას,

რომელზედაც მოხსენებას გააკეთებენ

პროფ. შალვა ნუცუბიძე

ვახტანგ კოტეტიშვილი და სხვ.

თანამედროვე მომენტზე

დასწრება სავალდებულოა ყველა პარტიულ ამხანაგების. ასეთივე კრება გა[ი]თება: სამხედრო ჰოსპიტალში. სამშაბათს აპრილის 26 საღ. 5 საათზე.

მეაბრეშუმეთა საყურადღებო[დ]

თანახმად მთავრობის დადგენილებისა იმ მეაბრეშუმეთ, რომელთაც გ[ა]წლის პარკის მოსავალი ჩააბარეს ქვემო აღნიშნულ ორგანიზაციებს და სა[...]დო ბარათებიც (კვიტანციები) ხელში აქვთ მიეცემათ სადი აბრეშუმის თ[...] და დამატებითი ავანსის სახით სამიათასი მანეთი ფუთ ჩაბარებულ ნედლ [...]კზე. თესლის მისაღებად აუცილებლად საჭიროა აპრილის დამლევამდე წა[რ]დგენილ იქნეს პარკის ჩაბარების ბარათები შემდეგ დაწესებულებებში. ტფ[ილი]სი—საბრეშუმო სადგურში (მუშტაიდი) თელავი—რევკომი (ამხან. საყვარე[ლიძე] და მაკარაშვილთან), ზესტაფონი—კოოპერატივთა კავშირში, ქუთაისი—სა[აბრე]შუმო სადგურში (ბალის ქუჩა) ხონი—ადგილობრივ კოოპერატივში, ლანჩ[ხუთი]—კოოპერატივში, სამტრედიაში—კავშირ „კონა“ და ამხ. გ. სიხარულიძე[სთან], [...]ვანი—რევკომში (ივ. კალანდაძესთან). ცაგერი (ლეჩხუმი)—რევკომში (ედ. [...]თელთან, წესი—(რაჭა) რევკომში (ამხ. ივ. ჰაჰინაძესთან), საჯევახო—კოოპერა]ტივთა კავშირში, საჭამი-სერი—კოოპერატივში, ჩოხატაური კოოპერატივთა [კა]ვშირში, ხიდისთავი—რევკომში, ოზურგეთი. კოოპერატივთა კავშირში, ნაგ[ომა]რი—კოოპერატივში, ნატანები—კოოპერატივთა—კავშირში, სუპსა—კოოპ[ერატი]ვში (ამ. დოლიძესთან). ლანჩხუთში—კოოპერატივთა კავშირში, აბაშა (სამე[გრე]ლო)—კოოპერატივთა კავშირში, ბანძა—კოოპერატივში, ახალ-სენაკი—რევკ[ო]მში. გრ. სალაყაიასთან), ხობი—კოოპერატივი, ზუგდიდი—რევკომში, და კო[ოპე]რატივთა კავშირში, ოქუმი ივ. გეგიასთან და ოჩემჩირე-დრანდაში სურუმის [კო]ოპერატივთა კავშირში.

მიწად მოქმედების კომისარიატის კოლეგიის წევრი ე. ვაწაძე.

მეაბრეშუმეობის ინსპექტორი ა. ქუთათელაძე.

სტამბა „სახალხო საქმე“ კალოუბნის ქუჩა № 14